

Lääkäriin kaksoiselämä

Lääkäri-ihminen kohtaa potilas-ihmisen

Kuopio 28.3.2009

Antti Linkola

Puhutaan asiasta, jota varten lääkäri on koulutettu. Lääkäri on ihminen kuten potilaskin, mutta millainen on kohtaaminen?

Lääkäri on käynyt pitkän tien. Jokin sai hänet hakeutumaan, jostain syystä häntä ei karsittu, hän jaksoi opiskella, opetella opiskelua ja lääkäriyttäkkin. Joukon imuun luottaen yhdessä tenteistä selviten vähitellen kertyy kokemuksia. Jokin ala tuntuu omemmalta kuin toiset. Sitä tekemään. Ja potilaita on aina.

Elinikäisen opiskelun tärkeyttä osataan toistaa. Ahistaako? Puhutaan eettisyydestä ja kypsymisestä, mutta miten niiden toteutumiseen valmistetaan?

Kohtaaminen potilaan kanssa on auttamattoman epäsymmetristä. Kaikki edut ovat lääkärin puolella. Potilas tuo vain arvoituksen. Ratkaisu – ja ulos?

Millaista tuo kohtaaminen on? Kahden ihmisen kohtaaminen?

Tehdään asia vaikeaksi ja otetaan avuksi Martin Buber. ”Ihmisen maailma on kaksitahoinen hänen kaksitahoisien kommunikointinsa mukaisesti” Näin alkaa hänen kirjansa Minä ja Sinä (WSOY 1993). Ihmisellä on kaksi minää, toinen niistä on suhteessa maailmaan, tämä on Minä -Se. Toinen näistä on suhteessa toiseen ihmiseen, tämä on Minä-Sinä.

Toinen minä on rationaalinen, analysoiva, objektiivinen. Eikö tunnukin siltä, että potilaan asia on ikäänkuin siinä välissä molempien tarkasteltavana ikäänkuin irrallaan hänestä, jota se kipeästi koskee. Toinen suhde taas persoonien välinen irrationaalinen, ei-omistava ja kaiken kattava.

Elämme Minä – Se -maailmassa. Tarkkailemme ja toimimme. Aitoja Minä – Sinä -kohtaamisia on harvoin. Onko aito kohtaaminen vain illuusio? Tehdään yhdessä asioita ja ainakin toiselle tulee tunne siitä, että toiminnalla oli merkitystä.

Buber taitaa olla liian ankara. Hänen tarkoittamaansa maailman olemukseen liittyvää kohtaamista on ilmeisen harvoin. Lääkärit perustelevat työniloan potilassuhteilla ja työpaikalla, aidoilla kokemuksilla. Siis potilassuhteet innostavat lääkäreitä. Mutta potilas on pääasiassa, onko?

Onko lääkärielle tärkeää kokemus onnistumisesta, joka saa vahvistusta potilaiden kiitollisuuden osoituksista? Kenen paras lopulta tässä roolileikissä toteutuu?

Lääkäriin työ tarjoaa ilmeisen riittävästi mahdollisuuksia, kutsuja aitoon kohtaamiseen.

-Kuolemanpelko on yllättävien oireiden ja vaikeaksi todetun taudin seuralainen. Elämänilo vähentää sitä.

-Vapautta potilaat käyttävät hyvin eri tavoin, toiset kieltävät sen, toiset vetoavat siihen.

Kohdataan neuroottinen syyllisyys eli halu tehdä vääriä asioita, oikea syyllisyys eli väärin tehdyt teot sekä eksistentiaalinen syyllisyys laiminlyönneistä.

-Yksinäisyyden pelko voi olla kiireen takana. Sairauden uhka yhteyksille, erilliseksi leimautumisen

pelko ja tosiasia tule kohdattavaksi, ruumis pettää.

-Elämän mieli murtuu sairastuessa, tavoitteet jäävät toteutumatta. Elämä tuntuu ajalehtivan, ei väliä millään.

Taipumuksemme on välttää näitä tilanteita, joissa potilas kohdataan lähimmäisenä paljaaltaan. Nuoret lääkärit ovat kehittäneet tästä toimintamallin, keikkaillaan.

Tulee epämiellyttäviä tilanteita. Opittu ei toimi. Potilas ei parane, ei ole kiitollinen. Hän vaatii liikoja, ei noudata ohjeita. Odottamatonta hirvittävää tapahtuu.

Testataan miten olemme yhteydessä omaan kokemushistoriaamme. Millä rohkeudella olemme läsnä potilaalle, joka ei pääse tilannettaan pakoon? Mistä ammennamme oman turvallisuutemme?

”Meidän ylipappimmehan jos kukaan kykenee ymmärtämään vajavuuksiamme, sillä häntä on koeteltu kaikessa samalla tavoin kuin meitäkin koetellaan, hän vain ei langennut syntiin.” Hepr 4:15

Miten meidän koetuksemme ovat samanlaisia kuin Kristuksen ja päinvastoin?

